

Q4

panostaja

TILINPÄÄTÖS

Marraskuu 2016-lokakuu 2017

14.12.2017

PANOSTAJA OYJ:N TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

Vilkas neljännes yritysostoissa

1.8.2017–31.10.2017 (3 kk)

- KotiSunin kasvu jatkui kannattavasti katsauskaudella liikevaihdon kasvaessa 27 % edellisvuoden vertailukaudesta.
- Granon katsauskauden liikevaihto kasvoi yritysostojen seurauksena lähes 50 % edellisvuoden vertailukaudesta. Liikevoittoa rasitti yrityshankintojen kustannukset ja YT-kuluvaraus.
- Grano jatkoi yritysostostrategiansa toteuttamista ja hankki katsauskaudella Lönnberg Painot Oy:n ja Brand Factory Finland Oy:n liiketoiminnot.
- Panostaja hankki kahdeksannen sijoituskohteen ostamalla enemmistön korkean suorituskyvyn elektroniikkasuunnittelua tarjoavasta CoreHW Oy:stä.
- Liikevaihto kasvoi seitsemässä kahdeksasta sijoituskohteesta. Kokonaisuutena konsernin liikevaihto kasvoi 34 % ja oli 58,9 milj. euroa (43,8 milj. euroa).
- Liikevoitto parani viidessä kahdeksasta sijoituskohteesta ja koko konsernin liikevoitto kasvoi lievästi vertailukaudesta ollen 3,2 milj. euroa (2,9 milj. euroa). Katsauskauden liikevoittoa rasittivat yhteensä 1,6 milj. euron yritysjärjestelyiden valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät kustannukset.
- Katsauskaudella Takoman menetyksistä aiheutuvista tappioista on kirjattu 3,1 milj. euron tulosvaikutteinen verosaaminen ja lopetettujen liiketoimintojen tulokseen on kirjattu 0,8 milj. euron jako-osuus Takoma Gears Oy:n ja Takoma Oyj:n konkurssipesiltä.
- Tulos/osake (laimentamaton) oli 6,8 senttiä (3,0 senttiä).

1.11.2016–31.10.2017 (12 kk)

- Liikevaihto kasvoi seitsemässä kahdeksasta sijoituskohteesta. Kokonaisuutena konsernin liikevaihto kasvoi 19,0 % ja oli 193,2 milj. euroa (162,3 milj. euroa).
- Liikevoitto parani kuudessa kahdeksasta sijoituskohteesta. Koko konsernin liikevoitto heikkeni 10,1 milj. eurosta 9,5 milj. euroon.
- Takoman kassatilanne ajautui kriittiseksi ja yhtiö hakeutui konkurssiin. Lopetetuissa liiketoiminnoissa esitetty Takoman tappio 1,6 milj. euroa rasittaa tilikauden tulosta
- Tulos/osake (laimentamaton) oli 3,5 senttiä (6,9 senttiä). Vertailukauden tulokseen sisältyy Flexim Securityn myynnin lisäkauppahinta.

Voitonjakoehdotus: Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 0,04 euroa osakkeelta.

Toimitusjohtaja Juha Sarsama: Vilkas neljännes yritysostoissa

"Tilikauden viimeisellä neljänneksellä sijoituskohteiden yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 34 prosenttia vertailukaudesta. Merkittävin liikevaihdon kasvuun vaikuttava tekijä oli aikaisempien neljännten tapaan Granon yritysostojen vaikutus, mutta myös muissa sijoituskohteissa kasvu oli laaja-alaista. Liikevaihto kasvoi seitsemässä kahdeksasta sijoituskohteesta.

Tilikauden viimeisen neljänneksen liikevoitto nousi vertailukauden 2,9 miljoonasta eurosta 3,2 miljoonaan euroon, vaikka tavanomaista suuremmat yritysjärjestelyihin liittyvät kulut painoivat merkittävästi tulosta. Sijoituskohteiden kannattavuuskehitys olikin katsauskaudella pääosin odotuksiemme mukainen. Tulemme kuitenkin edelleen jatkamaan toimia Megaklinikan kannattavuuden parantamiseksi ja Granon tulostekäänne varmistamiseksi.

Granossa toteutettiin katsauskauden aikana Brand Factory Finland Oy:n liiketoimintojen sekä Lönnberg Painot Oy:n hankkiminen. Yrityshankintojen jälkeen Granossa käynnistettiin toimenpiteet tunnistettujen tehostamistoimenpiteiden ja integraatioiden läpiviemiseksi. Toimintojen uudelleenjärjestelyillä ja tehostamisella tavoitellaan noin neljän miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä, joista tilikaudella 2018 arvioidaan toteutuvan hieman alle puolet.

Katsauskauden aikana Panostaja sijoitti langattomaan teknologiaan ostamalla enemmistöosuuden CoreHW Oy:stä, joka tekee korkean suorituskyvyn elektroniikkasuunnittelua. Kannattavan ja nykyaikaisen perusliiketoiminnan lisäksi yrityksellä on tuotteistamisessa suuria mahdollisuuksia. Näemme korkean teknologia-osaamisen tuomat mahdollisuudet erittäin kiinnostavana Internet of Things -laitteiden ja sovellusten kasvaessa.

Yrityskaupparakkinan aktiivisuus on jatkunut edelleen hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on ollut vilkasta. Sijoitettavaa pääomaa on kuitenkin markkinassa erittäin paljon ja kilpailu sijoituskohteista on kovaa. Joustava toimintamallimme oman taseen kautta sijoitettaessa antaa meille mahdollisuuden arvioida yritysostostrategiaamme markkinatilanteen mukaan. Jatkamme edelleen kiinnostavien sijoituskohteiden aktiivista kartoittamista, mutta tulemme jatkossakin säilyttämään maltin yritysostomahdollisuuksien arvioinnissa. Näemme aktiivisen markkinatilanteen tarjoavan myös hyvän mahdollisuuden valikoitujen irtaantumisten kartoittamiseen."

Sijoituskohteet 3 kuukautta

Grano

Grano on Suomen johtava sisältö- ja markkinointipalveluyhtiö

Granon katsauskauden liikevaihto oli 33,6 milj. euroa, jossa kasvua vertailukauteen oli 47 %. Merkittävin syy liikevaihdon kasvuun on syyskuussa hankittu Lönnberg Painot Oy sekä aiemmin tilikaudella hankitut Oy Fram Ab, Kuopion Neon2 Oy sekä Brand Factory Finland Oy:n liiketoimiminta. Granon neljännen neljänneksen liikevoitto toteutui edellisvuoden tasolla 1,9 milj. eurossa.

Katsauskaudella eri palvelujen ja alueiden liikevaihdon kehityksessä oli merkittäviä eroja. Liiketoiminnoista suurkuva kasvaa voimakkaimmin ja myös rakentamisen palvelut vetävät hyvin. Kokonaisuutena Granon kysyntätilanteessa on tapahtunut piristymistä, mutta kuukausikohtaiset vaihtelut ovat edelleen merkittäviä.

Neljännen vuosineljänneksen liikevoitto jäi liikevaihdon voimakkaasta kasvusta huolimatta edellisvuoden tasolle. Tulosta rasittivat 0,5 milj. euroa yrityshankintojen kustannuksia sekä YT-kuluvarausta 0,4 milj. euroa. Myös markkinointipanostukset sekä sähköisten palveluiden kehitystyöt rasittivat tulosta. Aiemmin ulkopuolelta ostettua alinhankintaa on katsauskaudella kyetty kotiuttamaan Lönnberg-hankinnan myötä, mikä paransi katsauskauden kannattavuutta.

Grano hankki katsauskaudella kasvustrategiansa mukaisesti Brand Factory Finland Oy:n liiketoiminnot sekä Lönnberg Painot Oy:n. Tehtyjen yritysostojen päällekkäisyyksiä purettiin syksyllä, kun yhtiössä toteutettiin laajat yhteistoimintaneuvottelut. Lokakuussa 2017 päättyneiden yhteistoimintaneuvottelujen henkilöstövaikutuksiksi arvioidaan n. 100 henkilötyövuotta. Toimintojen uudelleenjärjestelyillä ja tehostamisella tavoitellaan noin neljän miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä, joista tilikaudella 2018 arvioidaan toteutuvan hieman alle puolet.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	33,6	22,8	105,3	88,2
Liikevoitto, milj. euroa	1,9	1,9	6,3	7,8
Korolliset nettovelat	55,8	34,4	55,8	34,4
Panostajan omistusosuus	52,8 %			

KotiSun

KotiSun tarjoaa omakotitalojen LVV-saneerauksia

KotiSunin katsauskauden liikevaihto oli 12,5 milj. euroa, jossa kasvua vertailukauteen oli 27 %. Alkuvuoden tapaan kasvu oli vahvaa erityisesti viemäri liiketoiminnan puolella, jossa on avattu paljon uusia paikkakuntia tilikauden aikana. Myös Ruotsissa viemärisaneerausten myynti on lähtenyt kesän jälkeen hyvään nousuun. Käyttövesi- ja lämpöverkkoremonttien myynti ei kehittynyt aivan odotetulla tavalla, kun myynnin resursseja on suunnattu erityisesti viemäri liiketoimintaan ja Kotivoon. Käyttövesi- ja lämpöverkkoremonttien myyntiresursseja on katsauskauden aikana vahvistettu, mutta täysin vajetta ei vielä saatu paikattua. Kotivon palvelutarjoama on laajennettu kattamaan myös sähkö saneeraukset.

Katsauskauden liikevoitto parani 2,4 milj. euroon vertailukauden 1,9 milj. eurosta. Liikevoittoa rasittaa liiketoiminnan laajentumisen myötä voimakkaasti kasvaneet kaluston poistot (kasvua neljännes neljänneksen osalta 0,4 milj. euroa) sekä Kotivo-liiketoiminnan ja Ruotsin liiketoiminnan ylösajon kustannukset. Katsauskauden liikevoittoa parantaa Kotivo-lisäkauppahinnan toteutumattoman osan tuloutus 0,2 milj. euroa.

Markkinatilanne on ollut katsauskaudella kokonaisuutena hyvä. Myöskään kilpailutilanteessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	12,5	9,8	42,5	31,9
Liikevoitto, milj. euroa	2,4	1,9	6,6	5,8
Korolliset nettovelat	9,9	8,2	9,9	8,2
Panostajan omistusosuus	56,6 %			

KL-Varaosat

KL-Varaosat on MB-, BMW- ja Volvo-autovaraosien tukkukauppa ja jälleenmyyjä

KL-Varaosien katsauskauden liikevaihto oli 3,6 milj. euroa, jossa kasvua vertailukauteen oli 6 %. Liikevaihdon kasvu tulee pääasiassa uusimpien toimipaikkojen sekä Volvon varaosien myynnin positiivisesta kehitymisestä. Katsauskauden liikevoitto heikkeni hivenen 0,3 milj. euroon vertailukauden 0,4 milj. eurosta.

Kysyntätilanne oli katsauskaudella odotetun kaltainen: Markkinoilla on positiivista virettä ja odotukset ovat positiiviset, mutta realisoituminen kysynnän kasvuksi tapahtuu alalle tyypilliseen tapaan viiveellä. KL:n merkkien autokanta on kehittynyt hyvin, mikä tuo kohderyhmälle kasvua tulevaisuudessa.

KL-Varaosien strategiset hankkeet ServicePartner -korjaamoketjun sekä sähköisen kaupan kehittämiseksi etenivät suunnitellusti. ServicePartner -korjaamoyhteistyö on kehittynyt hyvin. Osaamisen ja työkalujen kehittämiseen sekä korjaamoilmeen uudistamiseen laajentunut yhteistyö on saanut uusia asiakkaita mukaan. Verkkokauppa on kasvussa vuoden alussa avatun uuden sähköisen varaosaluettelon ja verkkokaupan ansiosta.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	3,6	3,4	13,5	13,0
Liikevoitto, milj. euroa	0,3	0,4	1,0	1,0
Korolliset nettovelat	0,6	1,3	0,6	1,3
Panostajan omistusosuus	75,0 %			

Selog

Selog on Suomen suurin sisäkattomateriaalien tukkuliike

Selogin katsauskauden liikevaihto oli 2,8 milj. euroa, jossa kasvua vertailukauteen oli 5 %. Liikevoitto oli 0,3 milj. euroa, jossa parannusta vertailukauteen oli 0,1 milj. euroa.

Ammattimaisella ostotoiminnalla on kannattavuus saatu pidettyä hyvällä tasolla. Asiakkaiden työtilanne on edelleen säilynyt katsauskaudella hyvänä.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	2,8	2,7	10,8	10,3
Liikevoitto, milj. euroa	0,3	0,2	0,8	0,7
Korolliset nettovelat	0,0	0,2	0,0	0,2
Panostajan omistusosuus	60,0 %			

Helakeskus

Helakeskus on kalustehelojen keskeinen tukkukauppa Suomessa

Helakeskuksen katsauskauden liikevaihto oli 2,3 milj. euroa, jossa laskua vertailukauteen 7 %. Liikevoitto säilyi 0,2 milj. eurossa eli vertailukauden tasolla.

Markkinatilanne on katsauskaudella säilynyt hyvänä. Kilpailutilanne on kuitenkin säilynyt melko kireänä. Kysyntä on vahvinta suurissa projektikohteissa. Sen sijaan kotimainen huonekaluteollisuus on vähentynyt merkittävästi jo pidemmän aikaa, mikä on osin aikuttanut Helakeskuksen liikevaihdon kehitykseen.

Helakeskuksen uutena toimitusjohtajana on katsauskauden päättymisen jälkeen aloittanut S. Martti Niemi.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	2,3	2,4	8,9	9,8
Liikevoitto, milj. euroa	0,2	0,2	0,5	0,3
Korolliset nettovelat	5,5	5,5	5,5	5,5
Panostajan omistusosuus	100,0 %			

Megaklinikka

Megaklinikka tarjoaa hammashoitoa uudella toimintakonseptilla

Megaklinikan katsauskauden liikevaihto 1,3 milj. euroa oli vertailukauden tasolla. Liikevoitto parani vertailukauden -0,6 milj. eurosta -0,2 milj. euroon.

Tilanne Helsingissä perushammashuollon markkinoilla on jatkunut haastavana ja kilpailu asiakkaista on edelleen kovaa. Hammaslääkärikäynnit yksityisellä puolella nousivat tilikauden viimeisellä neljänneksellä 9 % vertailukauteen verrattuna vertailukauden erittäin heikon elokuun vuoksi. Kampin klinikalla jatketaan toimenpiteitä asiakasmäärien kasvattamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi.

Lisenssiliiketoiminnan kehitys on ollut tasaisen kasvavaa. Näkymät lisenssiliiketoiminnan laajentamiselle Suomessa ovat edelleen hyvät, vaikkakin kilpailutilanne myös lisenssiliiketoiminnan osalta alkaa hieman kiristyä.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	1,3	1,3	6,0	4,7

Liikevoitto, milj. euroa	-0,2	-0,6	-1,6	-1,5
Korolliset nettovelat	5,9	5,1	5,9	5,1
Panostajan omistusosuus	79,8 %			

Heatmasters

Heatmasters tarjoaa metallien lämpökäsittelypalveluita ja -teknologiaa

Heatmastersin katsauskauden liikevaihto oli 1,8 milj. euroa, jossa kasvua vertailukauteen nähden 35 %. Neljännelle neljännekselle ajoittui Suomessa kolmen prosessilaitoksen seisokit sekä kaksi suurta uuunitoimitusta. Puolan liiketoiminnan kannattavuuskehitys oli sen sijaan katsauskaudella odotettua selvästi heikompi. Liikevoitto oli lievästi positiivinen ja 0,3 milj. euroa vertailukautta parempi.

Tyypillisesti talvikuukaudet ovat matalan sesongin aikaa lämpökäsittelypalveluissa. Myös alkava talvikausi on näkymien puolesta ennustettu hiljaiseksi.

Houstonin toimipiste on päätetty sulkea, koska tuloskehitys ei vastannut odotuksia. Laitemyyntiä Yhdysvaltoihin jatketaan kuitenkin normaalisti, vaikka varsinaista toimipistettä ei siellä enää ole. Heatmasters julkaisi uuden kannettavan monitoimilämmityslaitteen Saksassa Schweissen & Schneiden messuilla syyskuussa 2017.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	1,8	1,3	5,3	4,5
Liikevoitto, milj. euroa	0,0	-0,3	-0,2	-1,0
Korolliset nettovelat	0,9	0,6	0,9	0,6
Panostajan omistusosuus	80,0 %			

CoreHW

CoreHW tarjoaa korkean lisäarvon RF IC -suunnittelupalveluita

Panostaja hankki katsauskaudella enemmistön CoreHW Oy:n osakekannasta. CoreHW Oy on vuonna 2013 perustettu yritys, joka tarjoaa korkean lisäarvon suunnittelupalveluita RF IC -toimialueella toteuttaen RF-mikropiirejä ja antenniteknologiaa sekä tarjoamalla niihin liittyviä konsultointipalveluita. Yhtiön liiketoiminta jakaantuu suunnittelupalveluihin, konsultointiin sekä omien mikropiirien ja lisensoitavien teknologioiden (IP) kehitykseen. Yhtiön toimitusjohtajan toimii Tomi-Pekka Takalo. Panostajan omistusosuus on 63,0 %.

Yhtiö on yhdistelty Panostaja-konserniin 1.9.2017 alkaen, eikä siitä siten ole vertailutietoja. Yhtiön raportoitu liikevaihto oli katsauskaudelta 1,0 milj. euroa ja liikevoitto 0,0 milj. euroa. CoreHW:n liikevoittoa rasittaa yrityshankinnan kustannukset 0,2 milj. euroa.

Yhtiön 12 kuukauden 1.11.2016 - 31.10.2017 liikevaihto oli 5,0 milj. euroa ja liikevoitto 0,7 milj. euroa. Tämä 12 kuukauden ajanjakso käsittää 10 kuukautta ennen yhdistelyä Panostaja-konserniin.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17-10/17	8/16-10/16	11/16-10/17	11/15-10/16
Liikevaihto, milj. euroa	1,0		1,0	
Liikevoitto, milj. euroa	0,0		0,0	
Korolliset nettovelat	2,3		2,3	
Panostajan omistusosuus	63,0 %			

TALOUDELLINEN KEHITYS 1.11.2016-31.10.2017

M€	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/17- 10/17	8/16- 10/16	11/16- 10/17	11/15- 10/16
Liikevaihto, milj. euroa	58,9	43,8	193,2	162,3
Liikevoitto, milj. euroa	3,2	2,9	9,5	10,1
Tulos ennen veroja, milj. euroa	2,5	2,5	7,5	8,3
Tilikauden tulos, milj. euroa	5,3	3,1	6,9	9,2
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, €	0,07	0,03	0,04	0,07
Oma pääoma / osake, €	0,59	0,77	0,59	0,77
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	7,8	4,6	15,6	9,6

ELOKUU 2017 – LOKAKUU 2017

Katsauskauden liikevaihto kasvoi 34 % ja oli 58,9 milj. euroa (43,8 milj euroa). Yritysostojen vaikutus 15,1 milj. euron liikevaihdon kasvuun oli 10,3 milj. euroa. Viennin osuus liikevaihdosta oli 1,6 milj. euroa eli 2,5 % (1,7 milj. euroa eli 3,9 %). Liikevaihto kasvoi seitsemässä kahdeksasta sijoituskohteesta.

Liikevoitto parani ollen 3,2 milj. euroa (2,9 milj. euroa). Liikevoitto parani viidessä sijoituskohteessa kahdeksasta. Liikevaihdon ja liikevoiton kehitystä on kommentoitu sijoituskohdekohtaisesti.

Panostaja Oyj:n (Muut-segmentti) tulosta rasittaa katsauskaudella 0,9 milj. euron mahdollisten tulevien irtaantumisten valmisteluun liittyvät kulut.

Katsauskaudella Takoman menetyksistä aiheutuvista tappioista on kirjattu 3,1 milj. euron tulosvaikutteinen verosaaminen.

Katsauskaudella lopetettujen liiketoimintojen tulokseen on kirjattu 0,8 milj. euron jako-osuus Takoma Gears Oy:n ja Takoma Oyj:n konkurssipesiltä.

Katsauskauden tulos oli 5,3 milj. euroa (3,1 milj. euroa).

MARRASKUU 2016 – LOKAKUU 2017

Katsauskauden liikevaihto kasvoi 19 % ja oli 193,2 milj. euroa (162,3 milj euroa). Yritysostojen vaikutus 30,9 milj. euron liikevaihdon kasvuun oli 17,4 milj. euroa. Viennin osuus liikevaihdosta oli 3,6 milj. euroa eli 2,7 % (6,7 milj. euroa eli 4,1 %). Liikevaihto kasvoi seitsemässä kahdeksasta sijoituskohteesta.

Liikevoitto heikkeni 10,1 milj. eurosta 9,5 milj. euroon. Liikevoitto parani kuudessa sijoituskohteessa kahdeksasta. Liikevaihdon ja liikevoiton kehitystä on kommentoitu sijoituskohteittain.

Katsauskauden tulos oli 6,9 milj. euroa (9,2 milj. euroa). Vertailukauden tulos sisältää 3,7 milj. euron (verojen ja kulujen jälkeen) lisäkauppahinnan kirjaamisen Flexim Securityn myyntiin liittyen.

Vertailukaudella myytyjen liiketoimintojen tuloslaskelma on erotettu jatkuvien liiketoimintojen tuloslaskelmasta ja niiden tulos on esitetty erikseen kohdassa Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista IFRS:n mukaisesti. Lopetettujen liiketoimintojen katsauskauden tuloksessa on esitetty Takoma-segmentin tulos yhteensä -1,6 milj. euroa. Ennen myytyjen ja lopetettujen liiketoimintojen erottamista tuloslaskelmassa jatkuvista liiketoiminnoista konsernin vertailukauden liikevaihto oli 172,5 milj. euroa ja liikevoitto 9,0 milj. euroa.

Liikevaihdon jakautuminen

segmentteittäin M€	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/17- 10/17	8/16- 10/16	11/16- 10/17	11/15- 10/16
Liikevaihto				
Grano	33,6	22,8	105,3	88,2
KotiSun	12,5	9,8	42,5	31,9
KL-Varaosat	3,6	3,4	13,5	13,0
Selog	2,8	2,7	10,8	10,3
Helakeskus	2,3	2,4	8,9	9,8
Megaklinikka	1,3	1,3	6,0	4,7
Heatmasters	1,8	1,3	5,3	4,5
CoreHW	1,0	0,0	1,0	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
Eliminoinnit	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Konserni yhteensä	58,9	43,8	193,2	162,3

Liikevoiton jakautuminen

segmentteittäin M€	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/17- 10/17	8/16- 10/16	11/16- 10/17	11/15- 10/16
Liikevoitto				
Grano	1,9	1,9	6,3	7,8
KotiSun	2,4	1,9	6,6	5,8

KL-Varaosat	0,3	0,4	1,0	1,0
Selog	0,3	0,2	0,8	0,7
Helakeskus	0,2	0,2	0,5	0,3
Megaklinikka	-0,2	-0,6	-1,6	-1,5
Heatmasters	0,0	-0,3	-0,2	-1,0
CoreHW	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut	-1,7	-0,7	-4,0	-2,9
Konserni yhteensä	3,2	2,9	9,5	10,1

Panostaja-konsernin liiketoiminta raportoidaan katsauskaudella yhdeksässä segmentissä, jotka ovat Grano, KotiSun, Selog, Helakeskus, KL-Varaosat, Heatmasters, Megaklinikka, CoreHW sekä Muut (emoyhtiö ja osakkuusyhtiöt).

Muut-segmentin liikevaihdossa ei tapahtunut olennaisia muutoksia. Katsauskaudelta raportoi kolme osakkuusyhtiötä Juuri Partnes Oy, Ecosir Group Oy ja Spectra Yhtiöt Oy. Raportoitavien osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus katsauskaudella oli 0,3 milj. euroa (0,1 milj. euroa), joka esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa.

HENKILÖSTÖ

	31.10.2017	31.10.2016	Muutos
Henkilöstö keskimäärin	1 622	1 337	21 %
Henkilöstö katsauskauden lopussa	1 810	1 434	26 %

Henkilöstö segmenteittäin katsauskauden lopussa

	31.10.2017	31.10.2016	Muutos
Grano	1 122	789	42 %
KotiSun	422	298	42 %
KL-Varaosat	48	48	0 %
Selog	14	15	-7 %
Takoma	0	83	-100 %
Helakeskus	23	24	-4 %

Megaklinikka	84	119	-29 %
Heatmasters	43	49	-12 %
CoreHW	45	0	
Muut	9	9	0 %
Konserni yhteensä	1 810	1 434	26 %

Katsauskauden lopussa Panostaja-konserni työllisti 1 810 henkilöä ja keskimäärin 1 434 henkilöä katsauskauden aikana. Panostaja jatkoi katsauskaudella henkilöstön kehittämistä strategian mukaisesti.

INVESTOINNIT JA RAHOITUS

Emoyhtiön rahat ja rahoitusarvopaperit sekä likvidit rahasto-osuudet olivat 4,9 milj. euroa. Lisäksi emoyhtiöllä on käytössään 7,7 milj. euron yritysostolimiitti yritysostojen toteuttamista varten.

Konsernin liiketoiminnan kassavirta parani ja oli 15,6 milj. euroa (9,6 milj. euroa). Maksuvalmius säilyi hyvänä. Konsernin rahavarat olivat 19,5 milj. euroa (26,6 milj. euroa) ja korolliset nettovelat 88,6 milj. euroa (50,1 milj. euroa). Nettovelkaantumisaste nousi ja oli 137,5 % (70,4 %). Nettovelkaantumisasteen nousu johtui pääasiassa katsauskaudella toteutetuista yritysostoista, katsauskaudella tehdyistä osingonjaoista sekä hybridilainan takaisinmaksusta. Konsernin nettorahoituskulut katsauskaudella olivat -2,3 milj. euroa (-1,9 milj. euroa), eli 1,2 % (1,2 %) liikevaihdosta.

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat tilikaudella 39,0 milj. euroa (10,9 milj. euroa), eli 20,2 % (6,7 %) liikevaihdosta. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa yrityshankintoihin sekä laite- ja kalustoinvestointeihin.

Rahoitusasema M€

	31.10.2017	31.10.2016
Korolliset velat	111,6	80,9
Korolliset saamiset	3,5	4,3
Rahavarat	19,5	26,6
Korolliset nettovelat	88,6	50,1
Oma pääoma (emoyhtiön osakkeenomistajille sekä määräysvallattomille kuuluva oma pääoma)	64,5	71,1
Nettovelkaantumisaste %	137,5	70,4
Omavaraisuusaste %	28,8	38,1
Oman pääoman tuotto %	10,1	13,1
Sijoitetun pääoman tuotto %	5,9	9,4

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

CoreHW

Panostaja Oyj allekirjoitti 15.9.2017 sopimuksen langattomissa teknologioissa käytettävien radiotaajuus (RF)-mikropiirien ja antennien suunnittelua tarjoavan CoreHW Oy:n osakekannan ostosta. Yhtiön liiketoiminta jakaantuu suunnittelupalveluihin, konsultointiin sekä omien mikropiirien ja lisensoitavien teknologioiden (IP) kehitykseen.

Kaupun jälkeen Panostaja omistaa 63 % järjestelyssä muodostuvasta kokonaisuudesta. Järjestelyn yhteydessä yhtiötä päämitettiin nykyisten tuotekehityssuunnitelmien mahdollistamiseksi. Yhtiön koko osakekannan (100 %) arvo oli 5,2 miljoonaa euroa.

Takoma

Panostajan tytäryhtiöt Takoma Oyj ja Takoma Gears Oy jättivät hakemukset yhtiöiden asettamiseksi konkurssiin. Pirkanmaan käräjäoikeus antoi 21.3.2017 päätöksensä yhtiöiden konkurssiin asettamisesta. Takoman konkurssiin asettamisen jälkeen Panostajan IFRS:n mukainen määräysvalta Takomassa loppui ja Takoma luokiteltiin IFRS:n mukaisesti lopetetuksi toiminnoksi. Panostaja Oyj kirjasi myös alas Takoma Oyj:n osakkeiden lisäksi kaikki Takoma Oyj:ltä ja Takoma Gears Oy:ltä olevat saamiset.

Panostaja sai tilikauden viimeisellä neljänneksellä Takoma Oyj:n ja Takoma Gears Oy:n konkurssipesänhoitajalta jako-osuustodistukset. Jako-osuustodistuksien mukaan Panostaja tulee saamaan konkurssipesältä jako-osuuksia noin 0,8 miljoonaa euroa. Panostaja on aiemmin tilikauden 2017 toisella neljänneksellä kirjannut alas kaikki saamisensa Takoma Gears Oy:ltä ja Takoma Oyj:ltä, joten 0,8 miljoonan euron jako-osuus kirjattiin tilikauden 2017 viimeisen neljänneksen lopetettujen toimintojen tulokseen. Takoma –al konsernin lopetettujen toimintojen tulos koko tilikaudella oli yhteensä -1,6 milj. euroa.

Muille Panostajan tilikaudella 2017 alaskirjaamille saamisille Takoma Gears Oy:ltä ja Takoma Oyj:ltä sekä Takoma Oyj:n osakkeille ei tulla jako-osuustodistusten perusteella saamaan jako-osuutta. Panostaja tulee vähentämään lainasaamisten ja osakkeiden arvonalentumisen vuoden 2017 verotuksessa ja kirjasi näistä menetyksistä aiheutuvista tappioista 3,1 miljoonan euron tulosvaikutteisen laskennallisen verosaamisen tilikauden 2017 viimeiselle neljännekselle.

OSAKEKURSSIN KEHITYS JA OSAKKEENOMISTUS

Panostaja Oyj:n osakkeen päätöskurssi vaihteli tilikauden aikana 0,82 euron (alin noteeraus) ja 0,98 euron (ylin noteeraus) välillä. Osakkeiden osakevaihto tarkastelujaksolla oli 7.863.788 kappaletta, mikä edustaa 15,1 % osakekannasta. Osakkeen lokakuun 2017 päätöskurssi oli 0,91 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo lokakuun 2017 lopussa oli 47,5 milj. euroa (48,3 milj. euroa). Yhtiöllä oli lokakuun 2017 lopussa 4.095 osakkeenomistajaa (3.708).

Osakkeiden pörssivaihdon kehitys	4Q/2017	4Q/2016	1-4Q/2017	1-4Q/2016
Vaihdetut osakkeet, 1 000 kpl	2 071	1 008	7 864	5 959
% osakekannasta	2,4	1,9	15,1	11,5

Osake	31.10.2017	31.10.2016
Osakkeita yhteensä, 1 000 kpl	52 533	52 533
Omat osakkeet, 1 000 kpl	471	355
Päätöskurssi	0,91	0,92
Markkina-arvo, milj. euroa	47,5	48,3
Osakkeenomistajia	4 095	3 708

10 suurinta osakkeenomistajaa (kpl)	31.10.2017	31.10.2016
TREINDEX OY	6 186 200	5 679 200
KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA	4 259 000	4 259 000
KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ FENNIA	3 468 576	3 468 576
KOSKENKORVA MAIJA	2 847 542	3 387 542
KOSKENKORVA MATTI	2 658 903	4 048 903
KOSKENKORVA MAUNO	1 340 769	1 340 769
OP-HENKIVAKUUTUS OY	1 318 347	1 023 888
KOSKENKORVA MIKKO	1 286 055	1 455 055
JOHTOPANOSTUS OY	1 030 000	1 030 000
MALO HANNA	982 207	1 151 2017

HALLINTO JA YHTIÖKOKOUS

Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 31. tammikuuta 2017 Tampereella. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin kuusi (6), ja valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvälle toimikaudelle hallitukseen valittiin uudelleen Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Tarja Pääkkönen, Hannu Tarkkonen ja Antero (Antti) Virtanen.

Tilintarkastajiksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja KHT Markku Launis toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on ilmoittanut, että päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Lauri Kallaskari

Yhtiökokous vahvisti esitetyn tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.11.2015 – 31.10.2016 ja päätti, että päättyneeltä tilikaudelta osakkeenomistajille maksetaan osinkoa 0,04 euroa osakkeelta.

Lisäksi yhtiökokous päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä 4.700.000 euroa. Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoan liittyvistä ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka. Yhtiökokous myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidetään ennallaan ja että valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvältä toimikaudelta hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiona 40.000 euroa ja hallituksen muille jäsenille kullekin 20.000 euroa. Lisäksi yhtiökokous päätti, että noin 40 % hallituksen jäsenille maksettavista palkkiosta maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenille yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia (1 %) yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti (1 %) yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Yhtiökokous päätti edelleen, että hallituksen jäsenten matkakulut korvataan Verohallinnon vahvistaman kulloisenkin matkakorvausperusteen enimmäismäärän mukaisena.

Lisäksi hallitus valtuutettiin päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä siten, että hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 5.200.000 osaketta, mikä vastaa noin 9.9 % yhtiön kaikista osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä NASDAQ Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Valtuutus kumoaa edellisessä varsinaisessa yhtiökokouksessa 2.2.2016 annetun omien osakkeiden hankintaa koskevan valtuutuksen. Valtuutus on voimassa 31.7.2018 saakka.

Yhtiökokous päätti osakeyhtiölain 4 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti, että oikeus yhteisellä arvo-osuustilillä oleviin arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin ns. isännättömiin osakkeisiin ja niihin perustuvat oikeudet on menetetty osakeyhtiölain 4 luvun 10 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla. Yhtiökokous valtuutti hallituksen ryhtymään kaikkiin päätöksen edellyttämiin toimenpiteisiin. Päätöksen jälkeen näihin yhteisellä arvo-osuustilillä olleisiin osakkeisiin sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä. Yhteisellä arvo-osuustilillä oli ennen päätöstä yhteensä 188.950 kappaletta yhtiön osakkeita, joten päätöksen jälkeen, näiden osakkeiden tultua yhtiön hallussa oleviksi omiksi osakkeiksi, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrä oli 512.706 kappaletta.

Yhtiön hallitus piti välittömästi yhtiökokouksen päättyttyä järjestäytymiskokouksen, jossa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jukka Ala-Mello ja varapuheenjohtajaksi Eero Eriksson.

OSAKEPÄÄOMA JA OMAT OSAKKEET

Katsauskauden päättyessä Panostaja Oyj:n osakepääoma oli 5.568.681,60 euroa. Osakkeiden lukumäärä on yhteensä 52.533.110 kappaletta.

Yhtiön hallussa oleva omien osakkeiden määrä katsauskauden lopussa oli 470.512 kappaletta (tilikauden alussa 355.183 kappaletta). Omien osakkeiden määrä vastasi 0,9 prosenttia koko katsauskauden lopun osakemäärästä ja äänimäärästä.

Yhtiökokouksen 2.2.2016 ja hallituksen päätösten mukaisesti Panostaja Oyj luovutti 12.12.2016 yhtiön johdolle osakepalkkioina yhteensä 18.240 kappaletta osakkeita. Yhtiö luovutti hallituksen jäsenille 12.12.2016 yhteensä 13.187 kappaletta, 2.3.2017 yhteensä 13.954 kappaletta, 2.6.2017 yhteensä 14.286 kappaletta sekä 8.9.2017 13.954 kappaletta eli yhteensä 73.621 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna.

OMAN PÄÄOMAN EHTOINEN HYBRIDILAINA

Konserni laski 27.5.2013 liikkeeseen 7,5 milj. euron suuruisen oman pääoman ehtoisen joukkovelkakirjalainan. Oman pääoman ehtoisella lainalla ei ole eräpäivää, mutta konsernilla on oikeus, ei velvollisuutta, lunastaa laina takaisin neljän vuoden kuluttua. Sopimuksen mukainen vuotuinen korko on 9,75 %. Korko maksetaan vain, jos yhtiö päättää jakaa osinkoa. Mikäli osinkoa ei jaeta, konserni päättää koron maksusta erikseen. Konsernitilinpäätöksessä laina on luokiteltu omaksi pääomaksi ja korot esitetään luonteensa mukaisesti osingonjakona. Oman pääoman ehtoinen hybridilaina maksettiin takaisin 29.5.2017.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Ehdolliset Varat

Verohallinto antoi vuonna 2014 päätöksen, jonka mukaan Panostaja Oyj:llä ei ole arvonlisäveron vähennysoikeutta. Tilikausilta 1.11.2014-31.10.2017 Panostaja Oyj on em. päätökseen perustuen jättänyt arvonlisäverotuksessa vähentämättä ostoihin sisältyvää arvonlisäveroa yhteensä noin 1,3 milj. euroa. Panostaja Oyj valitti Verohallinnon päätöksestä hallinto-oikeuteen joka kumosi Verohallinnon päätökset. Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt marraskuussa 2017 tehdyllä päätöksellä Verohallinnolle valituslupaa. Ratkaisun johdosta Verohallinto tulee palauttamaan vähentämättömät arvonlisäverot korkoineen ja Panostaja Oyj tulee kirjaamaan kertaluontoisen tuoton noin 1,3 milj. euroa tilikauden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä. Panostaja Oyj tulee myös oikaisemaan yhtiön aikaisempien verovuosien tuloverotusta lisäämällä vähennetyt arvonlisäverot elinkeinotoiminnan verotettavaan tuloon.

Helakeskuksen toimitusjohtajavaihdos

Panostaja tiedotti 24.11.2017, että Suomen Helakeskus Oy:n toimitusjohtajaksi on kutsuttu KTM S. Martti Niemi (s. 1961). Niemi ottaa toimitusjohtajan tehtävät vastaan viimeistään 15.12.2017. Suomen Helakeskus Oy:n nykyinen toimitusjohtaja Hannu Rantanen jatkaa tehtävässään uuden toimitusjohtajan aloittamisajankohtaan asti, jonka jälkeen Rantanen jää pois konsernin palveluksesta.

MARKKINANÄKYMÄT

Suomen taloudellinen tilanne ja ilmapiiri ovat jatkaneet kehitystään positiiviseen suuntaan ja talouskasvun pohja on laaja. Selvimmin markkinatilanteen piristyminen on näkynyt rakentamista palvelevissa sijoituskohteissa, mutta positiivinen talouskehitys on nähtävissä laajemminkin. Osa sijoituskohteista kuitenkin toimii jälkisyklisillä toimialoilla ja odotamme taloustilanteen piristymisen siirtyvä viivellä näille toimialoille. Poliittisiin riskeihin ja rahoitusmarkkinoihin liittyvien riskien johdosta talouden pitkän aikavälin kehitykseen liittyy kuitenkin edelleen epävarmuutta. Yrityskaupparakennan aktiivisuus on ollut katsauskaudella kokonaisuutena hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana.

LIIKETOIMINNAN MERKITTÄVIMMÄT LÄHIAJAN RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Riskienhallinta on osa Panostaja-konsernin johtamis- ja seurantajärjestelmiä. Panostaja pyrkii tunnistamaan ja seuraamaan sijoituskohteidensa liiketoimintaympäristön ja yleisen markkinatilanteen muutoksia, reagoimaan niihin ja hyödyntämään niiden tuomia liiketoimintamahdollisuuksia. Riskiksi luokitellaan sellaiset tekijät, jotka saattavat vaarantaa tai estää Panostajan tai sen omistaman sijoituskohteen strategisten tavoitteiden saavuttamisen, tuloksen ja taloudellisen aseman kehityksen tai toiminnan jatkuvuuden, tai muutoin aiheuttaa merkittäviä seuraamuksia Panostajalle, sen omistajille, sijoituskohteille, henkilöstölle tai muille sidosryhmille. Yksityiskohtaisempi selvitys Panostajan riskienhallintapolitiikasta sekä merkittävimmistä riskeistä on julkaistu vuoden 2016 vuosikertomuksessa. Rahoitusriskeistä on kerrottu tarkemmin tilikauden 2016 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Markkinariskit, yleiset: Yleiset markkinariskit liittyvät erityisesti Suomen taloudellisen tilanteen sekä maailmantalouden kehityksen, poliittisten riskien, raaka-aineiden hintamuutosten ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden pitkittymisen tuomaan epävarmuuteen sekä näiden mahdollisiin vaikutuksiin sijoituskohteille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Rahoitusmarkkinoiden muutos ja luotonannon tiukentuminen saattaa hidastaa yrityskauppojen toteuttamista ja vaikeuttaa käyttöpääomarahoituksen saatavuutta.

Markkinariskit, sijoituskohteiden toimialat: Suhdanneodotukset nykyisten sijoituskohteiden toimialoilla ovat voimakkaasti sidoksissa asiakasyritysten näkymiin. Suhdanneodotuksia leimaa osin edelleen tavanomaista suurempi epävarmuus. Panostajan eri sijoituskohteissa näkymät vaihtelevat hyvistä heikkoihin. Panostaja arvioi sijoituskohteittäisiä riskejä säännöllisesti ja tekee päivitetyn riskiarvion pohjalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Strategiset riskit: Panostaja edustaa laajalti suomalaista pk-sektoria. Liikevaihto jakautuu kahdeksaan eri sijoituskohteeseen, joiden syklisyys vaihtelee. Konsernin liiketoimintarakenne tasaa osittain talouden heilahteluita. Yleiset ja sijoituskohteisiin liittyvät markkinariskit voivat kuitenkin vaikuttaa konsernin tulokseen ja taloudelliseen kehitykseen tästä huolimatta. Arvioitu markkinatilanne otetaan sijoituskohteissa huomioon sopeuttamalla toimintoja ja kustannuksia markkinakysyntään sekä turvaamalla rahoitusasema. Panostaja näkee maailmantalouden muutoksissa myös mahdollisuuksia markkina-aseman parantamiseen esimerkiksi yritysostojen kautta.

Rahoitusriskit: Konserni altistuu toimintansa seurauksena useille rahoitusriskeille. Riskienhallinnan tavoite on rajata rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen ja taloudelliseen kehitykseen. Konsernin tulot sekä operatiiviset kassavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista. Konsernin korkoriski muodostuu pääosin lainanotosta, jotka ovat hajautettu vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin lainoihin. Osa sijoituskohteista käyttää koronvaihto- ja korkokattosopimuksia. Konserni toimii pääosin euroalueella ja on siten vain vähäisessä määrin alltiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuutariskille. Luottotappioriskit ovat edelleen merkittävä epävarmuustekijä osalla sijoituskohteista ja tätä riskiä kasvattaa pk-yritysten luotonannon tiukkuus.

Yrityskaupat: Panostaja etsii aktiivisesti pk-yrityksiä ja pyrkii luomaan arvoa sekä orgaanisella kasvulla että yritysostoin sekä oikea-aikaisen luopumisen kautta. Markkinoilla on edelleenkin riittävästi mahdollisuuksia yritysostoihin ja Panostajan strategiaa on tarkoitus toteuttaa hallituilla yritysostoilla nykyisiin sijoituskohteisiin ja uusia mahdollisia sijoituskohteita kartoitetaan myös aktiivisesti. Luopumisten valmistelua jatketaan osana sijoituskohteiden omistajastrategioita. Yrityskauppoihin liittyviä riskejä hallitaan sijoittamalla tarkasti määriteltujen sijoituskriteereiden mukaisesti, syvällisillä ostettavan kohteen

ja kohdemarkkinan selvityksillä sekä tehokkaalla integraatioprosessilla. Panostaja on määritellyt yrityskauppojen valmisteluun ja toteuttamiseen yhtenäisen ohjeistuksen ja yrityskaupprosessin.

Vahinkoriskit: Vahinkoriskejä hallitaan Panostaja-konsernissa vakuutuksilla sekä konserniohjeistuksilla, jotka määrittävät eri osa-alueiden politiikan.

Operatiiviset riskit: Sijoituskohteiden markkinatilanteiden muutokset saattavat johtaa tilanteisiin, joissa yhtiöiden liikevaihto laskee väliaikaisesti merkittävästi alle tavoitellun tason. Riskinä on, että sijoituskohteet eivät onnistu sopeuttamaan toimintaansa riittävän nopeasti muuttuneeseen tilanteeseen, mikä johtaa kannattavuuden merkittävään laskuun. Sijoituskohteet pyrkivät varautumaan kysynnän muutoksiin pitämällä yllä suunnitelmaa toiminnan sopeuttamisesta osana vuosisuunnittelua. Panostaja on myös määritellyt tuloskehityksen palauttamisen toimintamallin, jota sovelletaan tuloskehityksen merkittävässä poikkeamisissa. Myös osanan sijoituskohteden toiminnan kehittämistä toteutettavien kehityshankkeiden läpivientiin liittyy riskejä, jotka voivat toteutuessaan johtaa siihen, että tavoiteltuja hyötyjä ei saavuteta ajallaan. Panostaja on kehittänyt prosessin ja työkalut kehityshankkeiden läpiviemiseksi, joilla muutoksien läpiviemistä pyritään varmistamaan.

NÄKYMÄT TILIKAUDELLE 2018

Yrityskauppariikkinan aktiivisuus on ollut katsauskaudella hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana. Omistusjärjestelyjen ja kasvumahdollisuuksien hyödyntämisen tarve pk-yrityksissä säilyy ja oman aktiivisen toiminnan täydentäessä ulkoapäin tulevaa ostokohteiden tarjontaa markkinoilla on riittävästi yritysostomahdollisuuksia. Panostajan strategiaa on tarkoitus toteuttaa hallituilla yritysostoilla nykyisiin sijoituskohteisiin, mutta myös uusia mahdollisia sijoituskohteita kartoitetaan aktiivisesti. Myös irtaantumisten mahdollisuuksia arvioidaan aktiivisesti ja aikaisempaa laajemmin osana sijoituskohteiden omistajastrategioita.

Eri sijoituskohteiden kysyntätilanteen arvioidaan kehittyvän lyhyellä aikavälillä seuraavasti:

- KotiSunin, Selogin, Helakeskuksen ja CoreHW:n kysyntätilanne säilyy hyvänä
- Granon, KL-Varaosien ja Heatmastersin kysyntätilanne säilyy tyydyttävänä
- Megaklinikan kysyntätilanne säilyy heikkona

Panostaja Oyj

Hallitus

Lisätietoja antaa toimitusjohtaja Juha Sarsama, 040 774 2099

Panostaja Oyj

Juha Sarsama

toimitusjohtaja

Kaikki tässä osavuosisikastaustiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat Panostajan ja sijoituskohteiden johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden tilasta ja kehitymisestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

LAATIMISPERIAATTEET

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu noudattaen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) kirjaamis- ja arvostamisperiaatteita IAS-34 standardin mukaisesti.

Tilinpäätöstiedotteen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

TULOSLASKELMA

1000 euroa	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/17- 10/17	8/16- 10/16	11/16- 10/17	11/15- 10/16
Liikevaihto	58 872	43 804	193 173	162 277
Liiketoiminnan muut tuotot	850	232	1 597	1 370
Kulut yhteensä	56 498	41 128	185 267	153 512
Poistot ja arvonalentumiset	3 271	1 790	9 969	6 722
Liiketulos	3 225	2 907	9 502	10 135
Rahoitustuotot ja -kulut	-827	-418	-2 250	-1 933
Osuus osakkuusyhtiön tuloksista	113	28	278	107

Tulos ennen veroja	2 511	2 518	7 530	8 309
Tuloverot	2 018	917	969	-1 498
Tulos jatkuvista liiketoiminnoista	4 529	3 435	8 499	6 811
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	0	9	0	3 750
Tulos lopetetuista liiketoiminnoista	783	-382	-1 646	-1 341
Tilikauden tulos	5 312	3 061	6 853	9 221
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	3 547	1 692	2 136	4 154
Määräysvallattomille	1 765	1 369	4 717	5 067
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €, laimentamaton	0,053	0,013	0,066	0,035
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €, laimennettu	0,053	0,013	0,066	0,035
Tulos/osake myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimentamaton	0,015	0,017	-0,031	0,034
Tulos/osake myydyistä liiketoiminnoista, € laimennettu	0,015	0,017	-0,031	0,034
Tulos/osake jatkuvista sekä myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimentamaton	0,068	0,030	0,035	0,069
Tulos/osake jatkuvista sekä myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimennettu	0,068	0,030	0,035	0,069
LAAJA TULOSLASKELMA				
Laajan tuloslaskelman erät	5 312	3 061	6 853	9 221
Muuntoerot	-20	41	-20	41
Kauden laaja tuloslaskelma	5 292	3 102	6 833	9 262
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	3 527	1 733	2 117	4 195
Määräysvallattomille	1 765	1 369	4 717	5 067

TASE

1000 euroa	31.10.2017	31.10.2016
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Liikearvo	94 714	78 406
Muut aineettomat hyödykkeet	13 485	9 673
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	23 234	13 308
Osuudet osakkuusyhtiöissä	4 037	3 759
Laskennalliset verosaamiset	11 328	6 974
Muut pitkäaikaiset varat	6 772	7 538
Pitkäaikaiset varat yhteensä	153 571	119 659
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	12 698	11 043
Myyntisaamiset ja muut saamiset	38 418	30 004
Rahavarat	19 466	26 573
Lyhytaikaiset varat yhteensä	70 582	67 620
VARAT YHTEENSÄ	224 154	187 279
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		
Osakepääoma	5 569	5 569
Ylikurssirahasto	4 646	4 646
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	13 325	13 260
Oman pääoman ehtoinen laina		7 390
Muuntoero	-157	-124
Kertyneet voittovarot	7 546	9 277
Yhteensä	30 929	40 017

Määräysvallattomien osuus	33 522	31 128
Oma pääoma yhteensä	64 451	71 145
Velat		
Laskennallinen verovelka	4 621	2 611
Pitkäaikaiset velat	94 034	65 772
Lyhytaikaiset velat	61 047	47 750
Velat yhteensä	159 702	116 134
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	224 154	187 279

RAHAVIRTALASKELMA

	31.10.2017	31.10.2016
Tilikauden tulos ennen vähemmistöosuutta	6 853	9 221
Oikaisut:		
Poistot	9 969	7 371
Rahoitustuotot ja -kulut	2 250	2 112
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-278	-107
Verot	-969	1 486
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-102	-5 459
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	2 022	671
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	19 746	15 295
Käyttöpääoman muutos		
Korottomien saamisten muutos	-5 575	-1 024

Korottomien velkojen muutos	8 570	3 297
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 288	986
Käyttöpääoman muutos	1 707	3 259
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	21 452	18 555
Rahoituserät ja verot:		
Maksetut korot	-2 432	-3 756
Saadut korot	70	305
Maksetut verot	-3 465	-5 456
Rahoituserät ja verot	-5 827	-8 908
Liiketoiminnan nettorahavirta	15 626	9 647
Investoinnit		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-10 823	-9 606
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynti	739	872
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-28 137	-1 285
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	2 351	5 029
Osakkuusyhtiöiden hankinta	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen hankinnat ja myynnit	0	6 606
Muiden osakkeiden myynnin luovutusvoitot	14	11
Myönnetyt lainasaamiset ja takaisinmaksut	341	-331
Investointien nettorahavirta	-35 516	1 296
Rahoitus		
Osakeanti	3 090	325
Hybridilaina	-7 500	0
Lainojen nostot	39 987	31 550
Lainojen takaisinmaksut	-16 259	-31 323
Omien osakkeiden myynti	61	658
Maksetut osingot	-6 595	-9 580
Rahoituksen nettorahavirta	12 785	-8 370
Rahavarojen muutos	-7 105	2 572
Rahavarat kauden alussa	26 573	24 001
Valuuttakurssien vaikutus	-2	0
Rahavarat kauden lopussa	19 465	26 573

OMA PÄÄOMA

1000 euroa	Osake- pääoma	Yli- kurs- sira- hasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muun- toerot	Voit- tova- rat	Muut rahas- tot	Määräys- vallattomi- en osuus	Yhteen- sä
Oma pääoma	5 569	4 646	12 602	-124	7 816	7 390	32 001	69 900
1.11.2015								
Tilikauden voitto					4 195		5 067	9 221
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä					4 195		5 067	9 221
Osakeanti			581					581
Osingon jako					-2 562			-2 562
Osingon jako määräysvallattomille							-7 053	-7 053
Pääoman palautus								
Oman pääoman ehtoisen lainan korko					-731			-731
Omien osakkeiden myynti				77				77
Palkitsemisjärjestelmä					15			15
Muuntoerot					41			41
Muut muutokset					158		92	250
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka eivät ole johtaneet määräysvallan menettämiseen					550		1 417	1 967
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat johtaneet määräysvallan menettämiseen							-65	-65

Tytäryritysten hankinnasta syntynyt määräysvallattomien omistajien osuus							118	118
Määräysvallattomien omistusosuuksien hankinnat				-164			-332	-496
Muut oman pääoman muutokset yhteensä	646	0	-2 693				-5 940	-7 975
31.10.2016	5 569	4 646	13 260	-124	9 277	7 390	31 127	71 145
Oma pääoma								
1.11.2016	5 569	4 646	13 260	-124	9 277	7 390	31 127	71 145
Tilikauden voitto				2 137			4 717	6 853
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä				2 137			4 717	6 853
Osakeanti								
Osingon jako				-2 081				-2 081
Osingon jako määräysvallattomille							-4 188	-4 188
Pääomanpalautus							-558	-558
Oman pääoman ehtoisen laina korke ja takaisinmaksu				-841	-7 390			-8 231
Omien osakkeiden myynti	65							65
Palkitsemisjärjestelmä				15				15
Muuntoerot				-33	13			-20
Muut muutokset				179				179
Tytäryritysten hankinnasta syntynyt määräysvallattomien omistajien osuus							1 399	1 399
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat johtaneet määräysvallan menettämiseen							602	602

Tytäryritysomistusosuuksien myynnit,
jotka eivät ole johtaneet määräysvallan
menettämiseen

416 1 835 2 251

Määräysvallattomien
omistusosuuksien hankinnat

-1 569 -1 412 -2 981

Muut oman
pääoman muutokset yhteensä

65 -33 -3 868 -7 390 -2 322 -13 548

Oma pääoma

31.10.2017 5 569 4 646 13 325 -157 7 546 0 33 522 64 451

TUNNUSLUVUT

	31.10.2017	31.10.2016
Liikevoitto, milj. euroa	9,5	10,1
Oma pääoma per osake, €	0,59	0,77
Tulos /osake, laimentamaton, €	0,04	0,07
Tulos /osake, laimennettu, €	0,04	0,07
Osakemäärä tilikaudella ulkona olevat keskimäärin, 1 000 kpl	52 082	51 735
Osakemäärä tilikauden lopussa, 1 000 kpl	52 533	52 533
Osakeannit tilikaudella, 1 000 kpl		581
Osakemäärä, 1 000 kpl, keskimäärin laimennettuna	52 082	51 735
Oman pääoman tuotto, %	10,1	13,1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,9	9,4
Bruttoinvestoinnit Pysyviin vastaaviin, milj. euroa	39,0	10,9

% liikevaihdosta	20,2 %	6,3 %
Korolliset velat, milj. euroa	111,6	80,9
Korolliset nettovelat, milj. euroa	88,6	50,1
Omavaraisuusaste, %	28,8	38,1
Henkilöstö keskimäärin	1 622	1 337

Taloudelliset tunnusluvut antavat tiiviin kuvauksen yhtiön liiketoiminnan kehityksestä ja taloudellisesta asemasta. Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilikauden 2016 tilinpäätöksessä. Termejä ”Liiketulos” ja ”Liikevoitto” käytetään tarkoittamaan samaa asiaa. Korollisten velkojen ja korollisten nettovelkojen täsmäytyslaskelmat on esitetty tämän tiedotteen lopussa.

HANKITUT LIKETOIMINNOT

Hankintamenolaskelma CoreHW

Panostaja Oyj tiedotti 15.9.2017 allekirjoittaneensa sopimuksen langattomissa teknologioissa käytettävien radiotaajuus (RF)-mikropiirien ja antennien suunnittelua tarjoavan CoreHW Oy:n osakekannan ostosta. Kaupan jälkeen Panostaja omistaa 63 % järjestelyssä muodostuvasta kokonaisuudesta.

Yhtiön koko osakekannan (100 %) arvo on 5,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätöshetkellä yhtiö on arvioinut kokonaishankintahinnaksi 5,2 milj. euroa. Hankintamenolaskelman perusteella hankittujen nettovarojen käypä arvo on 1,8 milj. euroa, jolloin liikearvoksi muodostui 3,4 milj. euroa. Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot 0,7 milj. euroa liittyivät asiakassuhteisiin ja teknologiaan. CoreHW on yhdistelty Panostaja – konserniin 1.9.2017 lähtien.

Luovutettu vastike M€

Maksettu vastike	5,2
Ehdollinen vastike	0,0
Luovutettu vastike yhteensä	5,2
Hankitut varat ja vastattavaksi otetut velat	
Pysyvät vastaavat	0,0
Asiakassuhteet	0,7
Koneet ja kalusto	0,1
Vaihto-omaisuus	0,0

Lyhytaikaiset saamiset	0,7
Rahat ja pankkisaamiset	0,9
Vastaavaa yhteensä	2,4
Pitkäaikaiset velat	0,0
Lyhytaikaiset velat	0,5
Laskennalliset verovelat	0,1
Vastattavaa yhteensä	0,6
Nettovarat	1,8
Goodwill	3,4

Hankintamenolaskelma Lönnberg Painot

Panostaja Oyj:n tytäryhtiö Grano Group Oy allekirjoitti 18.8.2017 sopimuksen painopalveluita tarjoavan Lönnberg Painot Oy:n koko osakekannan hankkimisesta. Osakkeiden kauppahinta on 12,8 miljoonaa euroa. Järjestelyn toteuttamisen jälkeen Panostaja Oyj:n omistusosuus Grano Groupissa on 52,8 prosenttia.

Hankintamenolaskelman perusteella hankittujen nettovarojen käypä arvo on 3,0 milj. euroa, jolloin liikearvoksi muodostui 9,8 milj. euroa. Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot 2,0 milj. euroa liittyivät asiakassuhteisiin.

Luovutettu vastike M€

Maksettu vastike	12,8
Ehdollinen vastike	0,0
Luovutettu vastike yhteensä	12,8
Hankitut varat ja vastattavaksi otetut velat	
Pysyvät vastaavat	3,0
Asiakassuhteet	2,0
Koneet ja kalusto	0,9
Vaihto-omaisuus	1,5

Lyhytaikaiset saamiset	3,8
Rahat ja pankkisaamiset	0,2
Vastaavaa yhteensä	11,4
Pitkäaikaiset velat	3,3
Lyhytaikaiset velat	4,5
Laskennalliset verovelat	0,6
Vastattavaa yhteensä	8,4
Nettovarat	3,0
Goodwill	9,8

**KONSERNIN KEHITYS
NELJÄNNESVUOSITTAIN
M €**

	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Liikevaihto	58,9	44,0	46,6	43,7	43,8	39,3	41,6	37,6
Liiketoiminnan muut tuotot	0,8	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,6	0,5
Kulut yhteensä	56,5	41,6	43,9	43,3	41,1	36,7	39,2	36,5
Poistot ja arvonalentumiset	3,3	2,6	2,1	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6
Liikevoitto	3,2	2,7	2,9	0,7	2,9	2,7	3,0	1,5
Rahoituserät	-0,8	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4	-0,6
Osuus osak.yht. tuloksesta	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Tulos ennen veroja	2,5	2,3	2,5	0,2	2,5	2,2	2,7	0,9
Verot	2,0	-0,4	-0,3	-0,3	0,9	-0,8	-1,1	-0,6
Voitto jatkuvista liiketoiminnoista	4,5	1,8	2,2	-0,1	3,4	1,5	1,6	0,3
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,6	1,6
Tulos lopetetuista liiketoiminnoista	0,8	0,0	-2,1	-0,4	-0,4	-0,3	-0,4	-0,2
Tilikauden voitto	5,3	1,8	0,2	-0,5	3,1	1,7	2,8	1,6
Määräysvallattomien osuus	1,8	1,0	1,6	0,3	1,4	0,9	1,5	1,3

Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus	3,5	0,8	-1,4	-0,8	1,7	0,8	1,3	0,4
------------------------------------	-----	-----	------	------	-----	-----	-----	-----

ANNETUT VAKUUDET

	31.10.2017	31.10.2016
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Yrityskiinnitykset	82 642	87 180
Annetut pantit	137 159	131 117
Muut vastuut	18 495	12 715
Muut vuokrasopimukset		
Yhden vuoden kuluessa	10 246	7 096
Yli vuoden mutta enintään viiden vuoden kuluttua	22 215	16 202
Yli viiden vuoden kuluttua	2 651	2 126
Yhteensä	35 112	25 424

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Panostaja-konsernin segmentointi perustuu enemmistöomistuksessa oleviin sijoituskohteisiin, jotka tuottavat keskenään erilaisia tuotteita ja palveluja. Panostajan enemmistöomistuksessa olevat sijoituskohteet muodostavat yhtiön liiketoimintasegmentit joiden lisäksi on Muut-segmentti, jossa raportoidaan konsernin emoyhtiö mukaan lukien osakkuusyhtiöt ja kohdistamattomat erät.

LIKEVAIHTO	11/16-10/17	11/15-10/16
1000 euroa		
Grano	105 345	88 153
KotiSun	42 455	31 869
KL-Varaosat	13 540	13 043
Selog	10 764	10 271
Helakeskus	8 912	9 822
Megaklinikka	5 964	4 746
Heatmasters	5 300	4 498
CoreHW	994	0
Muut	0	8

Eliminoinnit	-100	-132
Konserni yhteensä	193 173	162 277

LIIKETULOS	11/16-10/17	11/15-10/16
1000 euroa		
Grano	6 299	7 838
KotiSun	6 593	5 778
KL-Varaosat	1 045	1 022
Selog	805	651
Helakeskus	546	328
Megaklinikka	-1 644	-1 528
Heatmasters	-202	-1 033
CoreHW	25	0
Muut	-3 964	-2 921
Konserni yhteensä	9 502	10 135

POISTOT	11/16-10/17	11/15-10/16
1000 euroa		
Grano	-5 916	-4 078
KotiSun	-2 714	-1 177
KL-Varaosat	-100	-108
Selog	-200	-202
Helakeskus	-73	-93
Megaklinikka	-640	-737
Heatmasters	-220	-252
CoreHW	-34	0
Muut	-72	-74
Konserni yhteensä	-9 969	-6 722

KOROLLISET NETTOVELAT**1000 euroa**

31.10.2017 31.10.2016

Grano	55 830	34 400
KotiSun	9 874	8 228
KL-Varaosat	572	1 316
Selog	-43	235
Helakeskus	5 534	5 460
Megaklinikka	5 854	5 085
Heatmasters	868	618
CoreHW	2 296	0
Emoyhtiö	7 769	-8 898
Muut	71	3 654
Konserni yhteensä	88 623	50 098

Lopetettujen toimintojen korolliset nettovelat on vertailukaudella esitetty rivillä Muut.

**SEGMENTTI-INFORMAATIO
NELJÄNNESVUOSITTAIN
LIIKEVAIHTO M €**

	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Grano	33,6	23,1	25,4	23,3	22,8	20,8	23,3	21,2
KotiSun	12,5	9,5	10,4	10,0	9,8	7,9	7,6	6,5
KL-Varaosat	3,6	3,5	3,2	3,2	3,4	3,2	3,3	3,2
Selog	2,8	2,9	2,4	2,6	2,7	2,8	2,5	2,3
Helakeskus	2,3	2,2	2,4	2,1	2,4	2,3	2,8	2,4
Megaklinikka	1,3	1,6	1,6	1,4	1,3	1,1	1,2	1,1
Heatmasters	1,8	1,3	1,3	0,9	1,3	1,2	1,1	0,9
CoreHW	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eliminoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0

Konserni yhteensä	58,9	44,0	46,6	43,7	43,8	39,3	41,6	37,6
-------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

**SEGMENTTI-INFORMAATIO
NELJÄNNESVUOSITTAIN
LIIKETULOS M €**

	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Grano	1,9	1,4	2,4	0,6	1,9	1,6	3,0	1,3
KotiSun	2,4	1,1	1,5	1,7	1,9	1,4	1,3	1,2
KL-Varaosat	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2
Selog	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Helakeskus	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	-0,2	0,1
Megaklinikka	-0,2	0,0	-0,6	-0,8	-0,6	-0,2	-0,4	-0,3
Heatmasters	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3
CoreHW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut	-1,7	-0,7	-0,8	-0,8	-0,7	-0,6	-0,8	-0,8
Konserni yhteensä	3,2	2,7	2,9	0,7	2,9	2,7	3,0	1,5

**Tunnuslukujen täsmäytyslaskelma – korolliset velat ja
korolliset nettovelat
M€**

	31.10.2017	31.10.2016
Velat yhteensä	159,7	116,1
Korottomat velat	48,1	35,2
Korolliset velat	111,6	80,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	38,4	30,0
Korottomat saamiset	34,9	25,7
Korolliset saamiset	3,5	4,3
Korolliset velat	111,6	80,9
Korolliset saamiset	3,5	4,3
Rahavarat	19,5	26,6
Korolliset nettovelat	88,6	50,1

Panostaja on sijoitusyhtiö, joka kehittää aktiivisena enemmistöomistajana suomalaisia pk-yrityksiä. Yhtiön tavoitteena on olla halutuin kumppani liiketoimintansa myyville yrittäjille, parhaille johtajille sekä sijoittajille. Panostaja kasvattaa yhdessä kumppaniensa kanssa konsernin omistaja-arvoa ja luo suomalaisia menestystarinoita.

Panostajalla on kahdeksan enemmistöomistuksessa olevaa sijoituskohdetta. Grano Oy on Suomen monipuolisin sisältöpalvelujen osaaja. Heatmasters Group tarjoaa metallien lämpökäsittelypalvelua Suomessa ja kansainvälisesti sekä valmistaa, kehittää ja markkinoi lämpökäsittelyteknologiaa. KL-Varaosat Oy on Mercedes Benz-, BMW- ja Volvo-henkilöautojen alkuperäisvaraosien ja tarvikkeiden maahantuoja, tukkukauppa ja jälleenmyyjä. KotiSun Oy on Suomen johtava omakotitalojen käyttövesi-, lämpö- sekä viemäriverkkojen talotekniikkaremontteihin erikoistunut yritys. Megaklinikka Oy on terveydenhuoltopalveluita sekä terveydenhuollon toiminnanohjausjärjestelmää tarjoava yritys. Suomen Helakeskus Oy on kalustehelojen keskeinen tukkukauppa Suomessa. Selog Oy on sisäkattomateriaalien erikoisliike ja tukkukauppa. CoreHW tarjoaa korkean lisäarvon RF IC –suunnittelupalveluita.